

LECTURA – UN REMEDIU EFICIENT CONTRA PLICTISELII UNOR ADOLESCENȚI

Ludmila CAPIȚA

Résumé

Le service l'Adolescent de la bibliothèque Transilvania vise à attirer les ados à la lecture, en leur donnant l'occasion de partager des idées et des opinions, de coopérer, de s'exprimer librement. Les activités de relaxation intellectuelle et de loisirs menent au développement harmonieux de la personnalité des adolescents.

Mots-clés: adolescents, communication, socialisation, lecture, concours, jeux, bibliothèque, service.

* * *

În această eră a exploziei informaționale, majoritatea adolescenților sunt atrași mai puțin de carte și lectură. E un lucru întru câtva explicabil: ei au la îndemână numeroase alte surse de informare, alte modalități de petrecere a timpului liber. Totodată, însă, această stare de lucruri constituie un motiv pentru care adolescenții, alături de copii și tinerii trecuți de faza adolescenței, reprezintă un segment de utilizatori cărora trebuie să le acordăm atenție deosebită. Dacă ne preocupă cu adevărat activitatea școlară a adolescenților, este necesar să ne interesăm și de felul cum petrec ei timpul liber, să le acordăm încredere și independență, să le facem sugestii pentru activități. Biblioteca trebuie să fie o sursă reală de interes și pentru inspirație a tineretului, mai ales când vine vorba de petrecerea timpului liber.

E cunoscut faptul că, în cele mai multe cazuri, tinerii nu sunt încadrați în activități și servicii care ar contribui la formarea lor ca personalitate, le-ar dezvolta creativitatea. Această situație face și mai mare rolul bibliotecii. Pornind de la aceste premise, Filiala „Transilvania” a lansat Serviciul „Adolescentul”, prin care ne-am propus să atragem la lectură cât mai mulți adolescenți, prin a le oferi activități creative și originale.

Activitățile organizate în cadrul acestui serviciu de către bibliotecara Daniela Vrabie sunt binevenite datorită discuțiilor, unor originale concurs-jocuri, mese rotunde, traininguri, la care adolescenții sunt încurajați să se socializeze, să facă schimb de idei și opinii, să colaboreze, să își exploreze interesele și să se exprime liber, să devină utilizatori încrezători în sine: în cadrul academic, social, profesional angajându-l în activități provocatoare și captivante. Astfel, ei vor putea mai ușor să facă față problemelor vârstei, să iasă din carapacea lor, să-și însușească un limbaj elevat și chiar poetic printr-o serie de dezbateri, bazate pe exemple din cărți și filme și pe întâmplări reale. Vom enumera unele din activitățile care deja au avut priză la utilizatori: „Din copilărie spre adolescență”, centrată pe maxima „Cunoaște-te pe tine însuși” prin intermediul Arborelui copilăriei – o retrospectivă din perioada copilăriei prin alegerea unui fruct. Jocul invită nu numai la reflecție, ci și la acțiune, atunci când participanții trebuie să se prezinte fiecare în parte. Bomboanele și-au avut efectul scontat. Fiecare participant a luat câte bomboane a dorit din punguță, neștiind ce va urma: că fiecare trebuia să spună atâtea lucruri frumoase, câte bomboane a luat. Apoi a urmat Semaforul emoțional. Știm că un adolescent este dificil să-și controleze comportamentul de fiecare dată când este nevoie. De cele mai multe ori, acest lucru este dificil pentru că ne lăsăm copleșiți de emoții. În cadrul Semaforului emoțional, format din trei culori: roșu – ia o pauză (calmează-te; încearcă să înțelegi motivul celuilalt); galben – gândește (definește o problemă – ce vrei să obții?); verde – decide (cere un sfat). S-a finisat activitatea cu Lista de dorințe pentru anul 2016, care a inclus cinci piese de puzzle ce conțineau: temeri pe care să le înving, lucruri pe care să le învăț, vicii la care să renunț, greșeli pe care să le evit, deprinderi pe care să le formez.

Menționăm câteva idei scrise de elevi:

temeri pe care este necesar să le înving – tristețea, singurătatea, pesimismul, teama, supărarea, egoismul, gelozia, răutatea, lauda de sine, neînțelegerea, nevoia de autocritică în fața altora, frica de propria gândire; lucruri pe care trebuie să le învăț – să fiu sociabil, silitor, sincer, bunătatea, străduința, educația, adevărul, autoaprecierea, cunoașterea legii;

vicii la care urmează să renunț – vorbirea necenzurată, minciuna, cearta, autocritica;

greșeli pe care trebuie să le evit – jignirea, ignoranța, răutatea, egoismul, să nu rănesc demnitatea altuia; deprinderi pe care urmează să le formez – punctualitatea, prietenia, atenția, sociabilitatea, comunicabilitatea.

În mod firesc, ne punem întrebarea: cât de bine s-au simțit elevii la activitate? Răspunsul ni-l dă acest amănunt: întâlnirea se finalizase, iar ei ședeau încă intrigați de cele discutate, nedorind să plece spre casă până la momentul când doamna profesoară le-a zis: „Se vede că atât de bine vă simțiți aici, încât ați uitat că e timpul de plecat spre casă!”

O altă activitate desfășurată cu destul succes a fost Jurnalul unui adolescent. Spunea Mircea Eliade, în Romanul adolescentului miop, că „amintirile sunt icoanele timpului pierdut”. Daniela a prezentat un colaj de imagini și frânturi din trăirile adolescentului, de unde s-a încins o discuție aprigă între participanți. Apoi li s-au

împărțit fișe cu: asemănări / diferențe izbitoare, în care participanții au completat următoarele fraze:

Când văd că anumite lucruri nu sunt făcute la timp și aș dori să le văd realizate, eu... îmi doresc să implic persoanele din jur pentru a progresa realizarea lor; sunt inițiatorul la realizarea problemei; scopul meu e să realizez la timp, încerc să le realizez singur;

Când lucrurile din jur par a merge bine, eu... mă bucur, deoarece totul merge ca la carte; sunt bucuros, că sunt pe calea cea dreaptă; sunt fericit;

Când lucrez înconjurat de colegii mei, eu... mă simt sigur(ă) pe sine, pe propriile decizii și opinii, mă simt mai încrezut(ă) etc.

Următoarea însărcinare a fost Culoarea dragostei. Participanții trebuiau să răspundă la următoarele întrebări, numind culorile care li se par mai potrivite: Care este culoarea fericirii? Care este culoarea tristeții? Care este culoarea gingășiei? Care este culoarea singurătății? Care este culoarea înstrăinării? Care este culoarea creativității? Care este culoarea dragostei? etc. La finalul întâlnirii participanții au avut sarcina de a reface perechile de îndrăgostiți (personaje literare sau de operă, actori, sportivi, personaje istorice, scriitori, personalități ale vieții publice). Trecerea timpului aduce schimbări în felul de a trăi, de aceea ambițiile și ideile adolescenților ar fi bine să existe într-un colț de lume în care viața e frumoasă și fericirea trebuie să existe. Este important să dai durată în timp experiențelor tale, să scrii romanul propriei vieți și o să o faci la timpul potrivit. Răsfoirea jurnalului adolescenței este mereu surprinzătoare pentru că oferă să retrăiești un trecut demult lăsat în urmă.

Jocuri de cuvinte în grup și individual s-au făcut cu elevi de la Liceul Teoretic „C. Negruzzi”, îndrumați de profesoara de limba și literatura română dna Virginia Chiriță. Primul joc propus a fost „tălmăcirea frazei” Ce este cuvântul?, la care adolescenții au răspuns diferit, dar cu un evident simț al coparticipării: cuvântul este comunicare, iubire, speranță, armă, duioșie, gelozie, invidie, ură, putere... „Cuvintele frumoase costă foarte puțin. Și totuși, cât de multe obțin oamenii cu ele!”, afirma Blaise Pascal. Cuvintele simple, formulele uzuale adeseori care fac minuni. Le știm cu toții foarte bine, dar, cu regret, nu le utilizăm așa cum ar trebui – la fiecare pas: „Te rog frumos...”, „Fii amabil(ă) / fii drăguț(ă)”, „Mi-ar plăcea...”, „Aș putea să te rog să...”, „Nu te supăra, dar vreau să întreb...”, „Iartă-mă (scuză-mă; mii de scuze)...” etc. La acestea adăugăm un „Mulțumesc (mult, frumos, din suflet)” și un surâs, care formează rețeta ideală pentru buna înțelegere în relațiile interumane, pentru o comunicare în armonie. Am învățat aceste lucruri în copilărie, de la părinți, iar ele trebuie să ne ghideze mereu!

Adolescenții au fost împărțiți în două echipe, fiecare echipă alegând cuvintele încrucișate din plicul ce le-a revenit, ca să formeze următoarele citate:

„Dacă ar trebui să-mi rezum în cuvinte experiența mea, aș spune că jocul m-a dus mereu tot mai departe, tot mai adânc în real, și filozofia mea s-ar reduce la o singură dogmă: joacă-te” (Mircea Eliade, Isabel și apele diavolului);

„Aproape întotdeauna cele mai cuprinzătoare cuvinte ale oricărui om sunt cuvintele lui de pe urmă, întrucât le spune cu cea mai adâncă dare de seamă” (Arsenie Boca).

De fapt, orice cuvânt sau gând, bun sau rău, poartă în el informații ce determină energiile pe care le formează. Astfel: acolo unde se duce atenția se duce și energia. Important e ca energia și informațiile trimise să fie pozitive.

Jocul Prinde cuvântul s-a desfășurat în cerc, adolescenții aruncând mingea de la unul la altul, spunând câte un cuvânt ce-l reprezintă pe colegul său. Mingea a continuat să meargă pe cerc în același mod, până când toți au avut posibilitatea să o transmită.

Tinerii noștri dispun de un potențial imens, care necesită o evaluare profundă, pentru a prezenta adolescentul în timpul de față e nevoie, mai întâi de toate, de a scoate în evidență patrimoniul spiritual și material care îl formează. Ne dorim ca la finalul acestor întâlniri participanții să obțină un portret cultural-moral de înaltă calitate.

Activitățile organizate completează educația și formarea adolescenților în sistemul educațional formal, printr-o serie de abilități și informații pe care adolescenții le deprind, dar și prin dezvoltarea încrederii în sine, în cadrul nonformal oferit de bibliotecă.

Aș vrea să închei acest articol cu proverbul: „Copacul strâmb trebuie îndreptat de mic și să dea roade.” Adolescența e o perioadă importantă, în care sufletul se „ramifică”; este timpul când prind viață primele vlăstare de caracter. Acumulând pe parcursul vieții virtuți, sufletul se completează continuu și în final prezintă o totalitate de calități, de om cu o morală deosebită, cu un bun simț. Să ne altoim sufletul pentru a-l înălța dincolo de limitele lui obișnuite. În concluzie, vom adăuga și acest gând: „Nu putem schimba lumea pentru adolescenți, însă putem să le dăm instrumentele cu care să o schimbe ei înșiși...” Posibil că aceste

cuvinte constituie și cugetarea vreunui scriitor sau învățat. Însă ceea ce știm cert e că acest gând constituie un principiu de care ne ghidăm noi, angajații Filialei „Transilvania” în conceperea și organizarea programelor, acțiunilor, manifestărilor pentru adolescenți. Atrăși prin cele mai diferite metode captivante la bibliotecă, adolescenții găsesc aici ceea ce uneori le lipsește acasă sau la școală: un leac plăcut la gust, nu amar!, sau un remediu eficient contra plictiselii. Datorită acestui remediu ei devin mai plini de viață, mai energici – spre bucuria părinților, a profesorilor, dar și a noastră, a bibliotecarilor.